

Kommittémotion

Motion till riksdagen 2015/16:3144

av Lars Tysklind m.fl. (FP)

Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen anvisar anslagen för 2016 inom utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård enligt förslaget i tabell 1 i motionen.
2. Riksdagen avslår regeringens förslag att bemyndiga regeringen att under 2016 för anslaget 1:18 Klimatinvesteringar ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 300 000 000 kronor 2017 och 2018 (avsnitt 3.9.18).

Motivering

Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård innefattar miljöpolitik och miljöforskning. Miljöpolitiken utgår ifrån de nationella miljökvalitetsmålen och det generationsmål för miljöarbetet som beslutats av riksdagen. Målen är styrande för allt miljöarbete som Sverige bedriver nationellt, inom EU och internationellt.

Mänskligheten står inför globala utmaningar såsom klimatförändringar, utarmning av den biologiska mångfalden, brist på rent vatten och spridning av kemikalier. Alla dessa utmaningar hänger ihop och de påverkar framtiden för allt liv på jorden. Miljöförstöring och klimathot stannar inte vid nationsgränser. Sverige ska vara en förebild och en pådrivande kraft inom EU och i det globala arbetet för ett hållbart samhälle. Ett land som visar ledarskap och förenar välstånd med ansvar för miljö och klimat.

Liberal miljöpolitik handlar om ansvarstagande utifrån kunskap och utifrån marknadsekonomiska principer. Teknisk utveckling är en central del av lösningen på dagens miljöproblem. En liberal miljöpolitik medverkar till att förenkla för människor att ta ansvar utan att detaljstyra deras vardagsliv. Konsumenten ska kunna göra aktiva och informerade val. Vi utgår från försiktighetsprincipen och principen att förorenaren

ska betala. Ekonomiska styrmedel, såsom koldioxidskatt och handel med utsläppsrätter, ska vara generella och teknikneutrala.

Sverige är och ska fortsatt vara ett grönt föregångsland. Under Folkpartiets tid i regeringen stärktes miljö- och klimatarbetet vilket lett till resultat. Från 2006 till 2014 minskade utsläppen av växthusgaser i Sverige med drygt 19 procent. Andelen förnyelsebar energi har ökat liksom antalet miljöbilar. Fler steg måste tas.

Sverige behöver en grön skatteväxling. Folkpartiet liberalerna vill se lägre skatt på jobb medan olika former av miljö- och klimatpåverkande skatter och avgifter bör höjas. Med beaktande av jobben och konkurrenskraften ska ekonomiska styrmedel därför användas för att möta klimatkrisen och föra Sverige närmare klimatmålen. Det krävs till exempel miljöanpassningar inom transportsystemet, energisystemet samt jord- och skogsbruket.

Miljöpåverkan från transportsektorn måste minska och åtgärder krävs för att nå det långsiktiga målet om en fossilfri fordonsflotta. Vi föreslår en rad styrande åtgärder för att minska transportsektorns klimatpåverkan. Fordonsskatt ska betalas för personbilar, lätta bussar och lätta lastbilar bl.a. utifrån fordonets koldioxidutsläpp per kilometer. För äldre fordon ska fordonsskatten betalas bland annat utifrån fordonets vikt.

Förorenaren ska betala och det är rimligt att miljöbilsbonusen istället utformas som en förhöjd skatt på bilar med negativ klimatpåverkan. Folkpartiet liberalerna förordar en omvänd miljöbilsbonus där bilar som inte skulle vara berättigade för en miljöbilspremie enligt gällande regelverk under de första fem åren får en förhöjd fordonsskatt med 2 000 kronor per år. Denna reform, liksom andra skattepolitiska förslag som berörs under detta utgiftsområde berörs närmare i vår utgiftsområdesmotion som behandlar skatter. Därmed avvisas anslaget 1:8 i sin helhet.

Folkpartiet liberalerna föreslår också en omläggning av reseavdraget i syfte att öka dess regionala träffsäkerhet och minska exponeringen mot felaktigheter i utnyttjandet av avdraget. Tanken är att reseavdraget ska begränsas i de regioner där det finns en fungerande kollektivtrafik. Förändringen beräknas stärka de offentliga finanserna år 2016 med 1 300 miljoner kronor.

Det behövs en bättre infrastruktur för att främja en fossilfri fordonsflotta och det är rimligt att staten står för en del av dessa investeringar. Under utgiftsområde 21 anslår därför Folkpartiet liberalerna 75 miljoner kronor för att stimulera utbyggnad av en laddinfrastruktur.

Utöver dessa statliga insatser finns anledning att på lokal och regional nivå främja en fossilfri fordonsflotta genom åtgärder såsom fri parkering, bussfiler och slopad trängselskatt för eldrivna lätta lastbilar, taxi och personbilar.

Genom att tillåta längre och tyngre lastbilar går det att minska utsläppen samtidigt som effektiviteten och lönsamheten. Längre och tyngre fordon kan frakta mer gods per lastbil. Exempelvis har det gjorts försök med så kallade ETT-fordon som är upp till 30 meter. Försöken har lett till att antalet tunga transporter i trafiken, likaså miljöbelastningen och vägslitaget, har minskat. Efter 62 månaders försök med ETT-lastbilen mellan Överkalix och Munksund har transporter motsvarande 17 varv runt jorden sparats in. Miljöbesparingen ligger på drygt 20 procent. Alliansregeringen gjorde ett gediget förarbete för att kunna introducera tyngre lastbilar, 74 ton, i Sverige. Dock har nuvarande regering valt att begrava frågan i ytterligare en utredning. Det är olyckligt både för klimatet och för svenska företag.

Sverige behöver ett system som långsiktigt främjar en fossilfri fordonsflotta vilket kräver en ökad av ekonomisk styrning men som måste ske på ett kostnadseffektivt och långsiktigt sätt. Mot bakgrund av detta avvisar Folkpartiet liberalerna regeringens föreslagna höjning av energi- och koldioxidskatterna på bensin. Sverige skulle med regeringens förslag gå mot världens högsta bensinskatt.

Successivt bör olika former av subventioner för användandet av fossila bränslen fasas ut till exempel skatteundantaget för fossila bränslen i gruvnäringen. Folkpartiet Liberalerna menar att det inte finns särskilda skäl att behålla skatteundantaget och att gruvindustrin bör ha liknande skatteregler som övriga industrin. Därför föreslås ett slopande av nedsättningen av energi- och koldioxidskatt för diesel inom gruvindustriell verksamhet. Förslaget beräknas öka intäkterna 2016 med sammantaget 240 miljoner kronor.

Vägen mot ett klimatsmart samhälle kräver långsiktiga investeringar. Det är rimligt att staten delfinansierar vissa infrastrukturmässiga klimatinvesteringar. Folkpartiet liberalerna anser därför att det ska anslås statliga medel för nationella klimatinvesteringar. Fokus på investeringarna ska vara att få ner utsläppen och stöd ska inriktas mot insatser där investerade medel har störst klimateffekt. Medel ska endast gå till insatser som utan stöd inte skulle bli av. Insatserna måste vara marknadskompletterande och får inte slå ut eller på annat sätt snedvrída konkurrensen. Med start 2016 anslår Folkpartiet liberalerna 200 miljoner kronor på ett nytt anslag 1:20 Nationella klimatinvesteringar för riktade och långsiktiga klimatinvesteringar. Därmed avvisas regeringens höjning av anslaget 1:18 om 600 miljoner kronor.

Ett Sverige fritt från gifter är centralt när det gäller miljö- och klimatpolitiken. Det krävs en effektiv lagstiftning, ekonomiska styrmedel och förbättrad marknadstillsyn. Kemikalielagstiftningen ska utgå från försiktighetsprincipen. Den europeiska kemikalielagstiftningen behöver skärpas, och särskild hänsyn tas till barn och ungas känslighet samt till den samlade effekten då flera olika kemikalier samverkar. Som ett

led i att höja miljö- och klimatpåverkande skatter vill Folkpartiet liberalerna införa skatt på elektronik som innehåller miljöfarliga kemikalier. Den föreslagna kemikalieskatten, som på alliansregeringens initiativ finns framtagen, räknas inbringa 2 370 miljoner kronor under 2016.

Farliga kemikalier i konsumentprodukter, till exempel leksaker och kläder, ska bort från marknaden. Med start 2016 anslår Folkpartiet liberalerna ytterligare 10 miljoner kronor till anslag 1:6 Kemikalieinspektionen med syfte att öka marknadstillsynen när det gäller giftiga konsumentprodukter med särskilt fokus på produkter riktade mot barn. För att finansiera detta avvisar Folkpartiet liberalerna 10 miljoner kronor av regeringens förslag till generell ökning av samma anslag.

Många av de miljöproblem som jordbruksproduktionen leder till, till exempel övergödning och minskad biologisk mångfald, beror på tillförseln av näringsämnen via gödslingen. Användningen av handelsgödsel bidrar till övergödning av vattenområden. Även förekomsten av kadmium i handelsgödsel är ett oroande miljöproblem. Det är därför angeläget att användningen av sådan gödsel minskar och att jordbrukets allmänna miljöpåverkan sjunker. För att uppnå detta bör en ny läckageskatt för jordbruket införas från och med den 1 januari 2017. Den skatt på handelsgödsel som avskaffades den 1 januari 2010 skulle kunna tjäna som en utgångspunkt för en ny miljöstyrande skatt. Samtidigt välkomnar Folkpartiet liberalerna att regeringen överväger andra konstruktioner av skatten och kommer noga följa det arbete på området som nu sker.

Allemansrätten ska värnas. Fjäll-, skogs- och kustområden samt sjöar och vattendrag med höga naturvärden ska ha ett starkt skydd.

Alliansregeringen genomförde vissa förändringar av strandskyddsreglerna för att möjliggöra en mer flexibel tillämpning mellan områden med lågt och högt exploateringsstryck, men mycket tyder på att dessa reformer inte har fått det avsedda genomslaget. Bland annat SKL anser att strandskyddet fortfarande tillämpas på ett onyanserat sätt och hindrar kommuner från att skapa attraktiva boendemiljöer på landsbygden. Det är viktigt att intentionerna med den av riksdagen beslutade strandskyddsreformen får avsett genomslag.

Sverige ska ha livskraftiga stammar av alla de fem stora rovdjuren: björn, järv, lo, varg och kungsörn. Dialog med lokalbefolkningen i berörda områden är en viktig del av rovdjursförvaltningen.

Allt fler arter hotas av utrotning. Hotade växter och djur ska skyddas genom fridlysning, information och biotopskydd. Artdatabankens arbete ska främjas. För att bevara och utveckla den biologiska mångfalden i form av olika naturtyper och arter behövs ökade restaureringsinsatser. Med start 2016 föreslår Folkpartiet liberalerna ytterligare 50 miljoner kronor på anslag 1:3 för att öka restaureringsinsatser i syfte att

bevara och utveckla den biologiska mångfalden i form av olika naturtyper och arter. Folkpartiet liberalerna avvisar därmed regeringens ökning av anslag 1:3.

Avfallens miljöpåverkan ska minskas genom fungerande återanvändning och återbruk. Avfallspolitiken måste förebygga och förhindra att tungmetaller, läkemedelsrester och andra farliga ämnen sprids i naturen. Miljöföroreningar i marker är en miljörisk och förhindrar en effektiv markanvändning. Dessa områden måste saneras och återställas i allt högre utsträckning framförallt när det gäller områden som kan användas till bostäder. Med start 2016 anslår Folkpartiet liberalerna jämfört med tidigare år ytterligare 375 miljoner kronor på anslag 1:4 för ökad sanering av områden som kan användas till bostadsbyggande samt av områden som är särskilt angelägna ur risksynpunkt. Detta är en mer preciserad medelsanvändning än regeringens förslag under samma anslag. Jämfört med regeringen ökar resurserna på anslag 1:4 med 25 miljoner 2016.

Miljösituationen i våra hav och vattendrag är kritisk. Fisket måste bedrivas på ett långsiktigt hållbart sätt och hålla sig inom ramen för vetenskapliga bedömningar av vad bestånden tål. Dricksvattenförsörjningen måste säkras och fler yt- och grundvattentäkter ges skydd. Det krävs insatser för att minska utsläpp och miljöpåverkan i våra hav och vattendrag. Nedskräpningen av våra hav är ett allvarligt miljöproblem. Fiskeredskap och fartyg skadas och skräpet vållar stor skada på fåglar, fiskar och däggdjur. Plasten bryts ned till mikroplast, små partiklar som tar sig in i näringskedjan vilket är skadligt för människor, djur och natur.

Miljöövervakningen av våra hav och vattendrag är en central del av miljöarbetet. Med start 2016 anslår Folkpartiet liberalerna 25 miljoner kronor på anslag 1:2 för att Havs- och vattenmyndigheten ska förstärka den havs- och vattenrelaterade miljöövervakningen. Därmed avvisar Folkpartiet liberalerna regeringens höjning av samma anslag.

Städningen av stränderna kostar kommunerna stora belopp varje år, men åtgärderna för städning är otillräckliga. Därför vill Folkpartiet liberalerna att Havs- och vattenmyndigheten får i uppdrag att till kommuner fördela medel för städning av stränder. Med start 2016 anslår Folkpartiet liberalerna därmed 15 miljoner kronor på anslag 1:12 för en satsning på rena stränder. Vidare avvisas regeringens höjning av samma anslag.

Folkpartiet liberalerna anser att befintliga modeller för att skydda värdefull natur bör kunna användas i större utsträckning. Till exempel har statligt ägd skog använts som inbyte för privatägd skyddsvärd skog. Folkpartiet liberalerna avvisar därmed regeringens höjning av anslag 1:16 och frigör därmed 590 miljoner kronor för andra

prioriteringar. Vidare avslås regeringens ökade anslagsnivåer avseende anslag 1:1 och 1:17.

Folkpartiet liberalerna föreslår att PLO-uppräkningsen för åren 2016–2018 justeras på samma sätt som för innevarande budgetår. På detta utgiftsområde påverkas 1:6, 1:9, 1:17 och 2:2.

Tabell 1. Anslagsförslag 2016 för utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen (FP)
1:1 Naturvårdsverket	433 435	-50 000
1:2 Miljöövervakning m.m.	333 214	-27 000
1:3 Åtgärder för värdefull natur	1 002 535	-300 000
1:4 Sanering och återställning av förorenade områden	815 018	+25 000
1:5 Miljöforskning	80 831	
1:6 Kemikalieinspektionen	229 623	-1 000
1:7 Avgifter till Internationella organisationer	141 131	
1:8 Supermiljöbilspremie	309 000	-309 000
1:9 Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut	221 781	-1 000
1:10 Klimatanpassning	119 000	
1:11 Inspire	20 000	
1:12 Åtgärder för havs- och vattenmiljö	751 565	-60 000
1:13 Insatser för internationella klimatinvesteringar	205 000	
1:14 Internationellt miljösamarbete	33 900	
1:15 Hållbara städer	2 500	
1:16 Skydd av värdefull natur	1 343 500	-590 000
1:17 Havs- och vattenmyndigheten	225 266	-11 000
1:18 Klimatinvesteringar	600 000	-600 000
1:19 Elbusspremie	50 000	-50 000
2:1 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Förvaltningskostnader	56 189	
2:2 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning	688 268	
<i>Nya anslag</i>		
1:20 Nationella klimatinvesteringar		+200 000
Summa	7 661 756	-1 774 000
<i>Specificering av anslagsförändringar</i>		
1:1 Naturvårdsverket		-50 000
[Motionärernas namn]		

Lars Tysklind (FP)

Fredrik Malm (FP)

Erik Ullenhag (FP)

Tina Acketoft (FP)

Emma Carlsson Löfdahl (FP)

Christer Nylander (FP)

Birgitta Ohlsson (FP)